

hvad der skal gælde herom. Det forslag til en bestemmelse i straffelovens § 27, som rådet har formuleret, svarer til, hvad der trods den nævnte usikkerhed – efter rådets opfattelse mest sandsynligt vil blive lagt til grund af domstolene som gældende ret.

Efter forslaget vil strafansvar for en juridisk person for det første forudsætte, at der er begået en overtrædelse inden for virksomheden. Overtrædelser, der begås af medarbejdere i forbindelse med arbejdets udførelse, må som hovedregel anses for begået inden for virksomheden. Der kan dog forekomme overtrædelser begået af ansatte, som må anses for så fremmede eller uvedkommende i forhold til den juridiske person, at overtrædelsen ikke objektivt kan henføres til den juridiske persons virkefelt. Der tænkes her f.eks. på en ansats overtrædelser af køre- og hviletidsbestemmelserne i tilfælde, hvor den pågældende *efter* ankomst til arbejdspladsen fortsætter kørslen for at transportere noget materiale hjem til sin privatbolig, jf. betænkningen s. 93.

Til den nævnte objektive betingelse for selskabsansvar føjes en betingelse af den type, som sædvanligvis betegnes som hørende til forseelsens subjektive side. Dette skyldkrav, der er tænkt som en tydelig tilnærmelse til kravet om forsæt eller uagtsomhed ved personligt strafansvar, kan forekomme i to former, nemlig enten som tilregnelser hos personer, der er knyttet til den juridiske person, eller som tilregnelser hos den juridiske person som sådan, jf. rådets forslag til straffelovens § 27, stk. 1.

I den førstnævnte form skal den objektive lovovertrædelse kunne tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer. Hertil henregnes ledelse og ansatte. Fejl begået af personer med en anden tilknytning til den juridiske person kan dog efter omstændighederne også pådrage den juridiske person strafansvar, f.eks. i tilfælde, hvor den pågældende må anses for at have handlet på virksomhedens vegne (selskabsansvar i forbindelse med kontraheret bistand). Det kræves normalt ikke, at man kan henføre det dadelværdige forhold til en bestemt medarbejder. Anonyme fejl er således også omfattet. Med udtrykket »anonyme fejl« sigter Straffelovrådet til overtrædelser, hvor det af omstændighederne fremgår, at en person inden for virksomheden har begået et tilregneligt forhold, men hvor det er vanskeligt eller umuligt at finde frem til denne person, jf. betænkningen s. 83.

I den anden form skal overtrædelsen kunne tilregnes virksomheden som sådan dvs. lægges denne til last som en fejl ved arbejdets tilrettelæggelse eller som manglende kontrol eller på anden måde. Herunder vil bl.a. falde de såkaldte kumulerede fejl. Med dette udtryk sigter Straffelovrådet til fejl, der

består i en flerhed af handlinger eller undladelser inden for virksomheden, begået af flere personer, der hver for sig er straffri på grund af en ringe andel eller ringe uagtsomhed i det strafbare resultat, men hvor de enkelte andele tilsammen resulterer i overtrædelser, jf. betænkningen s. 83.

Kan der ikke bevises et tilregneligt forhold udvist af personer knyttet til virksomheden (ledelsespersoner, ansatte og eventuelt andre – 1. led), eller kan det efter det oplyste ikke bebrejdes virksomheden som sådan (2. led), at overtrædelsen er forekommet, vil kollektivansvaret ikke kunne pålægges. Hvor betingelsen i bestemmelsens første led er opfyldt, er den juridiske persons ansvar i realiteten et hæftelseslignende ansvar for enkeltpersoners overtrædelse. I det andet led er der tale om en mangel af bevis for enkeltpersoners fejl at anlægge en skyldbedømmelse – en form for uagtsomhedsbedømmelse – i forhold til virksomheden som sådan.

Der tilføjes i § 27, stk. 2, i Straffelovrådets lovudkast en bestemmelse om, at bødeansvaret for statslige myndigheder og kommuner er begrænset til overtrædelser begået ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private. Ved denne bestemmelse tilkendes gives, at myndigheders bødeansvar ikke omfatter handlinger, der må opfattes som led i myndighedsudøvelse. En kommune vil f.eks. kunne ifalde ansvar, hvis der i forbindelse med driften af et kommunalt rensningsanlæg sker en overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven, men derimod ikke, hvis kommunen i sin egenskab af miljømyndighed har set igennem fingre med en virksomheds ulovlige udledning. I sidstnævnte tilfælde kan der i stedet blive spørgsmål om at pålægge de ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer et personligt strafansvar.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kap. 6 om ansvarsbetingelser (s. 78-98) og til kap. 7 om selskabsansvar i forbindelse med kontraheret bistand (s. 99-107). Desuden henvises til § 27 i lovforslagets § 1, nr. 1.

Om Justitsministeriets overvejelser henvises til pkt. 3.1. nedenfor.

2.6. Ansvarsplacering

Selskabsansvar kan efter gældende ret pålægges sammen med individuelt ansvar for én eller flere personer for den samme lovovertrædelse, såfremt ansvarsbetingelserne i begge henseender er opfyldte. Men det er også muligt at begrænse tiltalen til at angå enten den juridiske person eller enkeltpersoner, selv om en straffesag med både kollektivt og individuelt ansvarssubjekt skønnes at være gennemførlig.